

МВ ССО УРСР

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ФІЛІАЛ

ЛІВІВСЬКОГО ОРДЕНА ЛЕНІНА ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

ім. ЛЕНІНСЬКОГО КОМСОМОЛУ

Кафедра обладнання і технології підприємств
будівельних матеріалів

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1

з курсу "Теплові установки заводів будівельних
матеріалів"

"Експериментальне визначення коефіцієнта
теплопередачі через плоску стінку"

Тернопіль - 1990

I. Мета роботи

1. Вивчити процес теплопередачі через плоску багатослоєву стінку.
2. Оволодіти методикою експериментального визначення коефіцієнта теплопередачі.
3. Порівняти значення коефіцієнта теплопередачі через плоску стінку, одержані експериментальним шляхом, з довідковими значеннями.

II. Теоретичні відомості

Ефективність і рентабельність теплових установок залежать від умов протікання процесів теплопередачі. На практиці розрізняють три елементарних способи поширення тепла: теплопровідність, конвекцію і теплове випромінювання.

Теплопровідність – це вид теплопередачі, при якому перенесення тепла забезпечують мікрочастинки речовини: молекули, атоми, вільні електрони, які шляхом переміщення або коливання передають енергію із зони високої температури в зону низької температури.

Для розрахунку кількості тепла, яке одержало менш нагріте середовище від більш нагрітого через перегородку (стінку), використовують закон Фур'є:

$$Q = \lambda F \frac{dt}{dn} \quad (I)$$

- де Q – кількість тепла, Дж;
 λ – коефіцієнт теплопровідності, Вт/м К;
 F – площа поверхні теплообміну, м²;
 τ – час, с;
 $\frac{dt}{dn}$ – температурний градієнт, К/м;

У випадку передачі тепла через плоску стінку температура по її товщині змінюється прямолінійно. При цьому кут нахилу прямої залежить від фізичних властивостей матеріалу стінки, його структури, вологості і т.д.

Схема розподілу температури при передачі тепла через багат шарову стінку показана на мал. I.

При цьому рівняння теплопередачі приймає вид

$$Q = KF(t_1 - t_2) \quad (2)$$

де t_1 - температура нагрітого середовища, К;
 t_2 - температура холодного середовища, К;
 K - коефіцієнт теплопередачі, Вт/м² К.

Коефіцієнт теплопередачі показує, яка кількість тепла переходить за одиницю часу від нагрітого середовища до холодного через стінку, що їх розділяє, площею 1 м² при різниці температур середовищ в 1 градус.

Для багат шарової стінки (мал. I) рівняння для знаходження коефіцієнта теплопередачі можна записати у вигляді

$$K = \frac{1}{\frac{1}{\alpha_1} + \frac{\delta_1}{\lambda_1} + \frac{\delta_2}{\lambda_2} + \frac{\delta_3}{\lambda_3} + \frac{\delta_4}{\lambda_4} + \frac{1}{\alpha_2}} \quad (3)$$

де α_1 - коефіцієнт тепловіддачі нагрітого середовища, Вт/м² К;
 α_2 - коефіцієнт тепловіддачі холодного середовища, Вт/м² К;

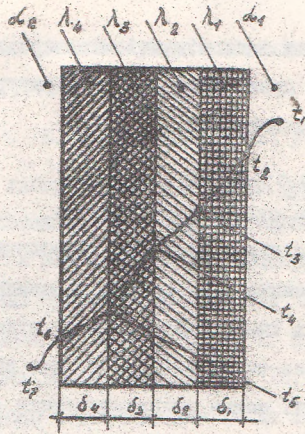
$\delta_1, \delta_2, \delta_3, \delta_4$ - товщина шарів стінки, м;

$\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3, \lambda_4$ - коефіцієнт теплопровідності відповідних шарів

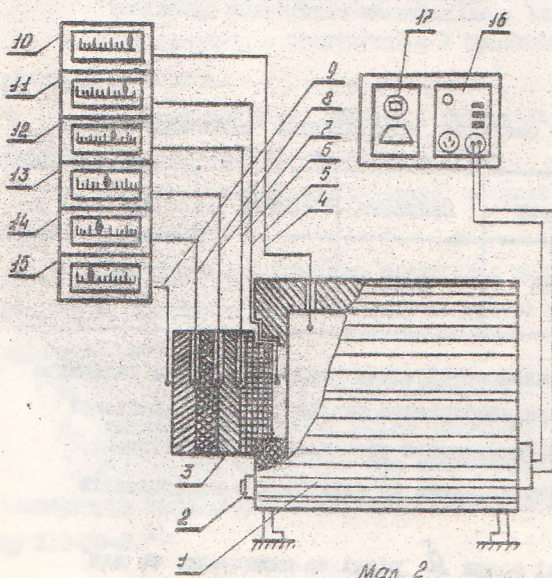
$\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3, \lambda_4$ - стінки, Вт/м К.

В загальному випадку формулу (3) записують

$$K = \frac{1}{\frac{1}{\alpha_1} + \sum \frac{\delta}{\lambda} + \frac{1}{\alpha_2}} \quad (4)$$

MAN. 1

MAN. 2

Для визначення коефіцієнта тепловіддачі між середовищем і плоскою стінкою в закритому приміщенні при температурі до 150°C можна використовувати залежність

$$\alpha = 9,74 + 0,07 \Delta t \quad (5)$$

де Δt - різниця температур стінки і середовища.

Величина λ характеризує здатність тіла проводити тепло шляхом теплопровідності і залежить від природи речовини, її структури, температури, деяких інших факторів. Якщо відома кількість тепла, що передається через стінку, то для визначення коефіцієнта теплопровідності можна використовувати залежність (I).

В залежності від величини коефіцієнта теплопровідності матеріали розділяються на теплопровідники $25,5 \leq \lambda \leq 394$ Вт/мК і теплоізолятори $0,06 \leq \lambda \leq 0,175$ Вт/м К.

Значення λ для досліджуваних матеріалів приведені в таблиці I.

Таблиця I.

Довідкові значення коефіцієнтів теплопровідності

Матеріал	Азбест	Скловата	Сталь	Алюміній
Величина λ Вт/м К	0,151	0,07	46,5	203,5

З приведених залежностей можна зробити наступні висновки:

- для збільшення коефіцієнта теплопередачі і кількості тепла слід збільшувати менший з коефіцієнтів тепловіддачі, так як величина К завжди менша за найменший з коефіцієнтів тепловіддачі;

- якщо термічні опори $\frac{L}{\lambda}$ різні за величиною, то для

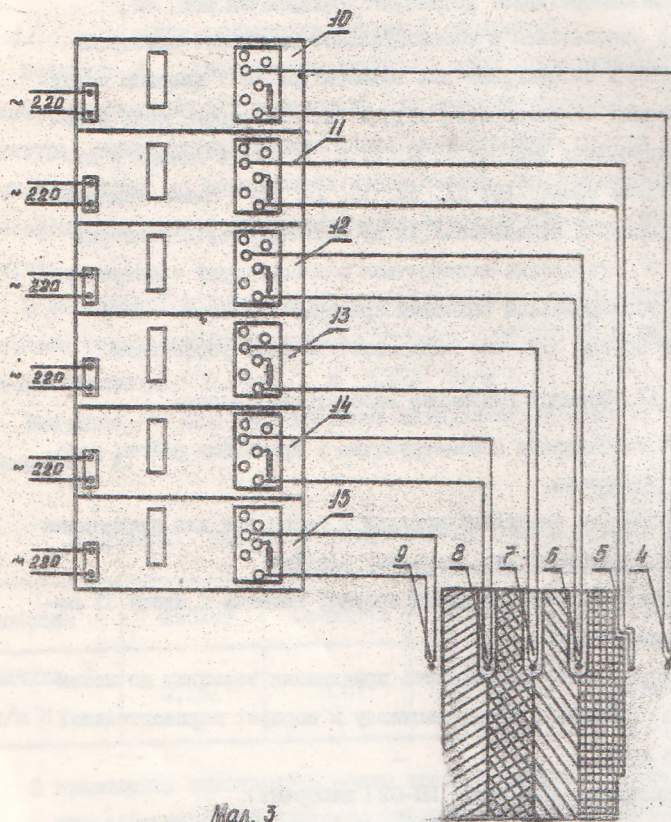
інтенсифікації теплопередачі необхідно аменшувати найбільші із них.

III. Опис лабораторної установки

Схема лабораторної установки показана на мал. 2. Установка складається з горизонтальної муфельної електропечі СНОЛ-16 І з авторегулятором температури 2 і дверною вставкою у вигляді багаточарової стінки 3, між шарами якої встановлено термопар ТПП 4, 5, 6, 7, 8, 9, які з'єднані з потенціометрами КСП-2 ІО, ІІ, І2, І3, І4, І5. Схема встановлення термопар і підключення їх до потенціометрів показана на мал. 3. Установка включається в лабораторну електромережу через універсальний захисний пристрій УЗО-ІО-2 І6 і лічильник СО-446 І7, які амонтовані на шиті управління.

IV. Порядок виконання лабораторної роботи

1. Познайомитися з конструкцією і принципом роботи лабораторної установки.
2. Одержати необхідні прилади і матеріали для проведення роботи: штангель-циркуль, металеву лінійку.
3. Виміряти товщину шарів дверної вставки і площу її поверхні теплообміну.
4. Перевірити правильність приєднання термопар до потенціометрів, закріпити дверну вставку в корпусі горизонтальної муфельної печі.
5. Вилучити рубильник СП-62 (лаборант).
6. Вилучити рубильник ЯРВ-ІООН (лаборант).
7. З допомогою авторегулятора температури встановити температуру нагріву муфельної печі і зв'язати її з розетку УЗО-ІО-2.

Мал. 3

8. Натиснути на пульті УЗО-ІО-2 кнопку "Пуск".
9. При загоранні лампочки "Сеть" натиснути кнопку "Контроль". Якщо лампочка "Сеть" не погасла, необхідно креслити всі види робіт і повідомити викладача.
10. Якщо лампочка "Сеть" погасла, натиснути кнопку "Пуск".
- II. Ввімкнути живлення потенціометрів.
12. Через 10 хвилин після встановлення постійної температури на потенціометрі ІО провести заміри показів потенціометрів і результати записати в таблицю 2.
13. Згідно вказівки викладача встановити іншої температурний режим і повторити дослід 2 рази.
14. Використовуючи довідкові дані (табл. І), результати заміру товщини стінок і площі теплообміну і заміри величини температура, згідно формул (5); (3); (2), розрахувати значення K і Q , дані записати в таблицю 2.
15. На основі закону збереження енергії $Q = Q_1 = Q_2 = Q_3 = Q_4$, де Q_1, Q_2, Q_3, Q_4 - кількість тепла, що проходить через кожен із шарів двірної вставки, розрахувати значення λ для кожного з матеріалів і значення записати в таблицю 2.
16. Порівняти значення λ , одержані експериментальним шляхом, з довідковими.
17. Після закінчення роботи на пульті управління УЗО-ІО-2 натиснути кнопку "Стоп".
18. Вам вкнуте установку з розеток УЗО-ІО-2.
19. Вам вкнуті рубильники ЯРВ-ІООН (лаборант).
20. Вам вкнуті рубильники СІ-62 (лаборант).

У. Оформлення результатів досліджень

Таблиця 2.

Результати досліджень

№ пп дослідду	F	t_1	t_2	t_3	t_4	t_5	t_6	t_7	K	Q	λ_1^0	λ_2^0	λ_3^0	α_1	α_2
	M^2	K	K	K	K	K	K	K	$\frac{B_T}{M^2 K}$	B_T	$\frac{B_T}{M K}$	$\frac{B_T}{M K}$	$\frac{B_T}{M K}$	$\frac{B_T}{M^2 K}$	$\frac{B_T}{M^2 K}$
1.															
2.															

VI. Література

1. М.С.Ильмин, Ф.Т.Сидоренков. Основы теплотехники.-М.: Агропромиздат, 1987,- 144с. ©
2. Касаткина Л.Г. Основные процессы и аппараты химических производств.-М.: Химия, 1971,- 785с.
3. Левченко П.В. Расчеты печей и сушил силикатной промышленности.-М.: Высшая школа, 1968,- 368с.
4. Павлов К.Ф., Романков П.Г., Носков А.А. Примеры и задачи по курсу процессов и аппаратов химической технологии.-Л.: Химия, 1987,- 576с.

Упорядники: асистент, к.т.н.

Балабан С.М.

ст.викладач, к.т.н.

Куч В.П.

ст.викладач, к.т.н.

Калужна В.П.

Відповідальний за випуск

зав.кафедров, к.х.н., доцент

Каспрук Б.І.

Здано в набір 18.06.90. Підписано до друку
Формат 60x84/16. Зам. № 2922. Тираж 50
Друкарня видавництва "Збруч" Тернопільського обкому
Компартії України
м. Тернопіль, вул. Шевченка, 11